

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1894 s'a deschis nou abonament la „Foaia Poporului”. Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor, ca să nu fim nevoiți a înceta trimiterea foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și totdeauna numai cu începerea anului ori la mijlocul lui. Prețul foii rămâne același.

Pe un an întreg . . . 2 fl.

Pe o jumătate de an . 1 „

pe timp mai scurt, nu se primesc abonamente.

Domnii abonați noi, să binevoască a-și scrie adresa corect și cetet, și totul să se trimită la adresa

Administrației Institutului Tipografic în Sibiiu.

Anul-Nou.

Deși cam târzior după ziua de Anul-Nou, dar' totuși la începutul lui, venim și noi să poftim cetitorilor noștri și întreg poporului românesc: *Anul-Nou fericit!*

Din suflet îi dorim noi neamului nostru iubit, ca *fericire* să-i aducă noul an, deși simțim și vedem că el cu totul altceva decât *fericire* ne făgăduiește.

Anul trecut 1893, a descărcat asupra capului neamului nostru un lanț întreg de turbate furtuni, care aveau menirea a-l sgușă din temelii și a-l sdruncina: ci mândrul și nobilul nostru neam ca o stâncă de crengă în mijlocul vijoliilor stat'au, și ele nu aveau născută clintă, nu l-au putut abate din mersul său.

Anul 1894 și-a trimis încă departe înainte în anul 1893. solii sei, care cu

limbi de foc să-l vestească, că el va cerca să întrecă pe acesta, în greutatea furtunii ce o va descărca peste noi, că cu potop ne amenință: întreg partidul național pentru Memorand, ear' cărturăria dela țeară, advocați, protopopi, preoți, învățători și țerani, pentru adresele de alipire având să fie trași în procese, osândiți și aruncați în temniță: dar' nici asta nu va fi altceva decât un nebun vișcol, care va îndoi el nițel crengile falnicului nostru pom național, dar' nu le va pute rumpe! ele ear' se vor îndrepta și vor sta încă mai mândre pe mândrul pom!

Ziariștilor români, și mai ales lor, le va aduce zile aspre noul an. Foile noastre sunt ca pânzele corăbiei, desvélite sus. În ele lovește atâtău batera vânturilor viforoase, și numai apoi se coboară jos la marea însași spre a o involba și răscula înfuriindu-o, pe când pânzele de sus se mai sfârtică de dușmanele bateri!

Foile noastre sunt însă pânze tari pe vârful corăbiei neamului românesc. Ele vor birui greutatea baterilor furtunii maghiare, și nu vor înceta a-și împlini datoria lor!

Între astfel de vederi înainte, noi poporului român îi dorim, de Anul-Nou, înainte de toate *sănelitate* ca să poată munci și agonisi cât să poată plini toate câte dela densus se cer; îi dorim *tărie sufletului* ca să poată respinge cu mândrie ispitele vrășmașilor lui și să poată trece neînfrânt, neincovoiat, zilele grele ce pot să-l ajungă; îi dorim *trezvie minții* ca să poată judeca pururea bine și drept, să vadă pururea limpede, care îi sunt vrășmașii lipsitorii, leșitorii vieții lui, — și care *binevoitorii* să-l ajungă!

Procesul de presă al „Foi Poporului”. La 11 Ian. n. s'a înmanat domnilor Ioan Russu-Șirianu și Ioan Popa Necșa hotărîrea ce Curia regească din Buda-pesta a adus-o pe cererea înaintată de numiții domni pentru nimicirea judecării din urmă a tribunalului din Cluj. Se putea oare ca Curia să nimicească judecata tribunalului din Cluj? Nici vorbă! Doar' tot Unguri sunt și acolo. Au respins cererea osândiților noștri. Și așa nu le rămâne, decât ca să-și înceapă fiecare pedeapsa, dl I. Russu de patru luni închisoare, pe care a și început-o numai decât după împlinirea celor două de mai înainte, adevă din ziua de Anul-Nou al nostru încoace; ear' dl Popa va începe-o pe a d-sale de două luni temniță ordinară, când va fi chemat.

Cu o cale vestim pe iubii cetitori, că dl Russu-Șirianu să afle bine, sanetos, și își face cu veselie și mândrie pedeapsa.

Procesul Memorandului amînat. Am spus în numărul trecut că membrii comitetului au înaintat tribunalului din Cluj cereri, prin care zic că nu el e chemat a-i judeca, și cer ascultarea mai multor bărbați însemnați maghiari. Tribunalul din Cluj la începutul lui Ianuarie st. n. a respins acele cereri pe toate. Improcesuații au înaintat acum apelații la Curia ungurească din Pesta, și până Curia va aduce și ea hotărîrea ce o va aduce, procesul pentru Memorand care are să se pertracteze la 23 Ian. n. în Cluj, — s'a amînat pe vreme nehotărîtă.

Ear' ministrul dreptății, la cererea tribunalului din Cluj, a rînduit ca pertractarea să se țină nu în sala tribunalului, care e prea mică pentru acest mare proces, ci în sala cea mare a unei mari ospetării din Cluj.

FOIȚA.

POTCĂ...

Mai bine poate-ai fi făcut
Să nu prinzi vorbă ieri cu mine —
Azi n'aș ave potcă cu nime!

Că astă-noapte te-am visat
Cerînd să-ți dau nițică apă:
Ear' eu să zic m'am fost scăpat
Că fete cari au însetat
Fac lucru mult mai lăudat
Cu sărutări dacă s'adapă...

Și eată foc te-ai năcăjit!
Și vrînd urechia să'mi-o scuturi
Cu vorbe mari m'ai opărit!..
Eu vătîmat rîu m'am simțit
Și-acî pe loc te-am pedepsit
Cu douăzeci de dulci săruturi...

Azi, mă căesc ce 'ți-am făcut,
Și, aș lăsa — noi între noi —
Să-mi dai pedeapsa înapoi...

Ioan Moța.

ȚIE...

Odinioară tu îmi jurai
Că pentru mine vieța-ți dai,

Catât de tare tu mă iubești
Cât făr' de mine n'o să trăești...

În toată ziua te ascultam
Dar' vecinic rece eu rămâneam

Ci tu atâtă 'mi-ai tot vorbit
Până în simu-mi foc ai trezit,

Încât 'mi-e rîndul să-ți spun azi eu
Că mor, iubite, de dragul tîu!

Nebun de tare eu te iubesc
Și pentru tine numai trăesc.

Dar' focul care azi m'a cuprins
Hrănește-l, dragă, viu și întins.

Nu-mi lăsa vreme ca să mă bat
Cu gîndul cumcă m'ai fi uitat;

Stropi de-apă, dragă, nu arunca
Pe focul ce-arde 'n inima mea...

Băcia.

Sinefta Groza.

ȚIE...

În veci, iubită, nu voi uita
Ziua în care în fața ta

Ântîia oară am stat, smerit,
Și-abia o vorbă de 'ți-am vorbit.

Tu zimbitoare lung mă priveai
Și cu-a ta vorba mă fermecai.

În mine flacări mari s'au aprins
Și 'ncet-încetul curaj am prins

Și multe, multe-ți voi fi vorbit —
O! ce timp dulce și fericit!...

Azi eu-s departe, dar' ved mereu
Și treaz și 'n visuri, drag chipul tîu!

Nu, nu, iubită, nu te-oi uita,
Mai iute vieța-mi se va găta;

'Ți-aș dovedi-o prin sărutări
De-aș fi aproape, și 'mbrățișări....

Sibiiu.

Dionistu Bobet.

Dreptul limbei române.

Șovinismul, beția națională și ura față de tot ce e nemaghiar, îi împinge pe Ungurii, care în slujbele noastre, la tot felul de pași nelegiuți față de noi și limba noastră.

Legea de naționalitate adusă la 1868, sfințită de Împăratul și rămasă până azi în valoare în țeara noastră, dă și limbilor neungurești multe drepturi, dar' acelea rămân numai pe hârtie, slujbașii noștri încalcându-le după bunul lor plac.

Spre a fi înțeleși, dăm cetitorilor noștri istoria unei întâmplări descrise de „Pester Lloyd“, foaie oficioasă ungurească, scrisă nemțește.

Un anumit *Rupa Radin* de lângă Timișoara, a pîrit pe datorășul său *Ioan George*, pentru o sumă oare-care la judecătoria cercuală din Timișoara. A perdut pîra. Contra hotărîrii judecătorei cercuale, el însă a făcut recurs la *tribunalul* din Timișoara, și fiind el Român, a făcut recursul în scris, *românește*.

Tribunalul, fără să iee recursul în desbatere l-a respins, sub cuvînt că nu e scris în *limba statului* (adecă în cea *ungurească*). Nemulțumitul, sau mai bine zis, neîndreptățitul Român a apelat la *Curia* regească din Pesta, și *Curia*, după-cum vestește „Pester Lloyd“ în numărul său dela 23 Decembrie a. tr. a *nimicit hotărîrea tribunalului din Timișoara*, prin care el a respins apelația *românește scrisă*, și a rînduit primirea ei și aducerea unei judecări în treaba cuprinsă în ea, pentru-că, zice *Curia*:

„O apelație făcută de însași partida (adecă de însuși unul din cei-ce se pîrasc. ear' nu de vre-un avocat) în o limbă folosită în ținutul judecătorei cătră care e înaintată, în ce privește forma ei din afară, răspunde cerințelor prescrise în §. 11 al articolului de lege 59 din 1881“.

Nevasta cu ibovnic.

A fost odată, ca nici-odată, a fost o păreche de oameni, un bărbat și o femeie. Femeia îndrăcită și înrutătită, — ca lumea de pe atunci, despre care acum curge vorba, — pe lângă bărbatul său sdravên mai avea și un ibovnic, despre care însă bărbatul nici pe departe nu se nădăia. Voind femeia ca să-și goștească odată ibovnicul cum se cade, îi spune ca pe Dumineca viitoare cât se poate de târziu să se ducă la biserică, ear' bărbatului ei l-a lăsat, că duminecă ducându-se la biserică, cel-ce va merge mai târziu să-l cheme la o lingură două de păzitură, un păhar de beutură, și la mai multă vorbă bună. Bărbatul în Dumineca numită s'a și dus la sfânta biserică, unde cu cea mai mare băgare de seamă era ca să știe, care va intra mai târziu în biserică; așa apoi cum intra câte un om el nu-și mai lua ochii de pe el, până-ce nu venia altul în locul lui. Trecuse acum jumătate de slujbă, când intra în biserică un vornic, adecă ibovnicul femeii de sîrbătoare gătit, cum îl vede bărbatul își ia ochii de pe cel din urmă venit, și se uită tot la el. Era mai să se sfîrșească

Noi rugăm pe toți cărturarii români de prin orașe și dela sate, ca din această întâmplare să iee cuvenită învățătură, și anume: de câte ori au să înainteze solgăbiriatelor, judecătoriilor cercuale ori tribunalelor astfel de cereri ori plângeri, *pe care pot și știu și ei să le facă*: totdeauna să le scrie ei înșiși, dându-le forma cuvenită, și să le înainteze oficiilor respective *în limba r o m â n ă*, căci precum arată hotărîrea de mai sus a Curiei, au drept la aceasta; ear' prin astfel de lucrare, vom mai ținea sus măcar intrucât să mai poate, dreptul limbii noastre, azi date afară de prin toate cancelăriile și judecătoriile.

Adresele de alipire.

E poporul român din firea lui blând, cumpătat și cu inima aplicată spre iubire și înduioșare.

A cheltuit acest popor, din tot năcazul său, din toată sărăcia sa, sume mari de bani pentru a-și ridica și el școale, ear' în școale cu mare cheltueală și-a ținut și el fiii ca să învețe, să se lumineze, ca apoi să-l lumineze și pe el, și să-l conducă. Abia dela scăparea de sub greul jugului iobăgiei încoace, o clipă aceasta în viața unui neam, poporul nostru și-a crescut un frumos număr de fii, făcînd dintr'înșii învățători, preoți, avocați, profesori, ș. a., care azi stau în fruntea lui, și ei ceea-ce spriginiți de dînsul în școale primit-au, *lumină*, vor să-și dea acum și lui, poporului.

Acești fii ai poporului țin foarte mult la dînsul; îi iubesc din plinul inimii lor, și din toate puterile se străduiesc în luptă pentru a-i ușura cu vremea și intrucât vor pute, soarta lui apăsată. În schimb firește, sînt și ei mult iubiți și cinstiți de poporul-părinte, care ține, și bine face că ține, mult la dînsii, și se alipește de dînsii cu dragostea cu care tatăl de fiul său iubit, muncitor și cuminte. *Și este un nemernic acela, care încearcă pe căi iertate și neiertate, cinstite și necinstite a sparge această alipire dintre tată și fiu, popor și conducătorii binevoitori ai lui, și a strica iubirea dintre dînsii!*

Cei mai harnici și cei mai vrednici de cinstite fii ai poporului român din Ardeal, Bă-

slujba dumnezească, când un cerșitor trece pe lângă biserică vrînd te miri unde să meargă, dar' de abia trecut cu doi-trei pași de biserică, îi și vine în minte, că el deși e sărac și flămînd, să meargă totuși și el azi la biserică să dea barem față cu Dumnezeu; și cu aceea se băgă în biserică. Cum îl vede bărbatul femeii își ia ochii de pe ibovnic și-și ține tot pe cerșitor, când cu sfîrșitul slujbei omul nostru se duce oblu la cerșitor și-și spune că eată cum și eată ce, are să vină la el la prînz. Cerșitorul gîndindu-se în sine: „vezi tot e bine să te duci la biserică“, a primit cu bucurie și s'au dus amîndoi la casa omului. Ajunși aici femeia s'a cam mai busumflat de oaspele neașteptat, și-și spune bărbatului să se ducă în pivniță după pușină beutură, până-ce ea va găta prînzul. Dus odată el afară femeia ia o cută ce o avea la îndemînă, scuiță de trei-ori pe ea și apoi o svîrle în foc, — „d'apoi zeu, mă rog, o întrebă cerșitorul — de ce treabă e cută aceea în foc? Apoi de, — îi răspunde femeia — bărbatul meu are nărav, că dacă chiamă pe cineva la prînz, apoi când

nat și Ungaria, sînt, în zilele noastre, fără îndoială, bărbații, care fac parte din *partidul nostru național* în frunte cu comitetul său.

Ungurii, ajunși la putere în țeara noastră, neîndreptătesc în chip înspăimîntător pe poporul român.

Bărbații fruntași ai acestuia, ne mai putînd suferi atîta nedreptate, și durîndu-i de soarta neamului din care au eșit, s'au aruncat cu multă însuflețire și cu mult avînt în luptă pentru a pune capăt nedreptății! Ear' faptul acesta nu li-a plăcut Ungurilor. Ei au prins a prigoni aspru și a lovi crunt în acești curajoși fii ai poporului român pentru-că au cutezat a li-se pune în față și a le striga: stați! dreptate cerem acestui popor bun și credincios! — și l-au lovit tare pe luptătorii acestia, și-au tras în judecată și l-au închis în temnițe murdare și mucigăite, din fundul cărora să nu mai poată eși și răsuna vocea lor.

Anul trecut 1893 a fost îndeosebi bogat în lovituri măsurate cu nemilă luptătorilor noștri.

Ear' astfel stînd lucrul, nu era oare prea firesc, ca poporul să se înduioșeze vîzînd pe fiii și luptătorii săi loviți cu biciul unguresc, și să simtă și el durere pentru durerea acelora?

Ba da! și pe popor l-a durut de loviturile aplicate luptătorilor săi, și intru mîngîierea lor s'a grăbit a le trimite acestora câte o vorbă de încurajare, de îmbărbătare, în chip de *adrese de aderență (alipire)*.

Anul trecut, bogatul în lovituri, a fost bogat și în astfel de semne de alipire, e anul în care mai mult ca ori-cînd poporul s'a mișcat, și-a zis cuvîntul său, și-a arătat nemulțumirea sa, spunînd lumii mari că îl doare de durerea fiilor săi, luptătorilor săi.

Este acesta un lucru de folos?

O! de neprețuit folos!

Ungurii prin mărșavele lor foi bucină lumii și țerii că *gazetarii români sînt singuri*, că numai cîtiva „flămînzii“ ar fi care ar ațîța și hrîni nemulțumirea, dar' *poporul e „foarte mulțumit“*, e „*fericit*“ chiar!

Adresele de alipire venite cu sutele și miile din toate colțurile locuite de Români la redacțiile foilor noastre când cu osîndirea redactorilor lor și a impro:esuțiilor pentru *„Replîcă“*, apoi mulțimea de adrese plîns de scîrbă la adresa haitelor nebune dela Oradea, Turda, Arad etc., — toate acestea ce au făcut ele?

Au dat pe Unguri de minciună!

S'a vîzut din ele, că nu numai cîtiva gazetari sînt înscârbiți de prostia ungurească,

e cută roșie o scoate din foc și apoi o întinge la pelea oaspelui prin spate“. Atunci va fi mai bine să-și strîngă cînt de îngrabă boscărțele de pe aici. „Da da, îi zise femeia, ia-te numai bărbătește, că minteni îi aici și atunci va fi prea târziu“. Ear' cerșitorul fără să mai aștepte mult îndemn o ia la sănătoasa. Femeia într'aceea a grijit ca fripturile și mîncările mai bune să fie curățite dinaintea bărbatului ei. Pe când s'a refîntors bărbatul din pivniță cu mult năcaz a înțeles din vorbele femeii că cerșitorul dimpreună cu fripturile cele bune a perit! Uitîndu-se pe fereastră vede cerșitorul fugînd și zice deci femeii să-și dea o țîră de bucată ca să meargă în urma lui doară îl lasă să întingă barem odată în unsura fripturilor. Așa a și făcut femeia l-a dat o bucată, ear' el a început a fugi după cerșitor strigînd într'una — „măi frate, lasă-mă să înting numai odată“, dară cerșitorul fără să stee în loc îi răspunde: „întinge la dracul, dar' nu la mine“; și cum tot fugeau ei unul după altul, femeia cu ibovnicul numai ce se ospîtau din fripturile ascunse.

Eugen T.

ci toți Români de pretutindenea, tot poporul! că osânde de la Cluj nu au atins numai pe cei câțiva redactori, ci au lovit în inima tuturor Românilor, a poporului român întreg!

Lumea din afară vedea aceasta.

Ungurilor li-se săpa terenul de sub picioare. Minciuna lor era dată de gol. Și fi duria rău că acel potop de adrese de alipire nu se mai sfârșește! — Ear' îmbărbătați de acele adrese, încălziiți de focul lor, luptătorii noștri mergeau și merg cu curaj îndoit înainte și se închid bucuroși și rîzînd în temnițele ungurești!

Ce să facă? cum să le pună capăt?

Au început să facă proces celor-ce au „cutezat“ a spune ce simțesc, deși în chip nevinovat și vrednic.

Ce cred că vor ajunge prin aceasta?

Să înceteze pe viitor acele semne de frățească dragoste, să infrice pe cei-ce le scriau, ca să nu mai scrie, ca să nu mai aibă ei, Ungurii, de ce fi duria, ear' luptătorii să se simță părăsiți, descurajați.

Asta să nu o facă poporul nostru!

Acum mai ales străbatem vremuri, în care trebuie să ne arătăm în toată puterea că ce sîntem și ce voim! și să mergem mână în mână spriginindu-ne, domni și opincari!

A tăcē azi e cel mai mare păcat!

Măne-poimăne e aci procesul Memorandului.

Ochii lumii vor fi ațintiți spre noi! Asta să nu o uităm! Atunci, și mai ales atunci să ne arătăm lumii în toată măreția noastră!

Fără jerfe și fără curaj, nimic nu se poate!

Daruri scumpe....

Dacă atunci când furtunile vieții s'au descărcat cu toată turbarea lor asupra ta; te-au lovit cu putere zdrobitoare și ți-au adus cumplite dureri, cât abia le mai poți îndura, — o ființă blândă, la indemnul unei inimi iubitoare, îți atinge mîngăitor fruntea cu mâna ei caldă și moale, mai șoptindu-ți și un cuvînt îmbărbătător: îți vine ca-și-cum ar fi picurînd picuri de miere în marea de înveninată durere în care înecatu-ți-s'a inima; ușurare, înălțare, îmbărbătare simți, și un senin binefăcător par'că te acopere.

Temnițele ungurești închid astăzi între zidurile lor, pe câțiva bărbați români, asupra cărora descărcatu-s'au în toată greutatea lor vijeliile dreptății ungurești, — și de acești bărbați ai noștri, care n'au de altcum lipsă de mîngăieri suferind cu dragă inimă pentru neamul lor, adusu-și-au aminte domnișoarele

române, și hotărîtu-s'au ca drept dar de Anul-Nou să le trimită acolo câteva obiecte, în semn că nu sînt ei uitați, nici părăsiți, ci tocmai mai mult iubiți de cei din afară de acele ziduri. Cinci sute cincizeci de domnișoare din Ardeal și Ungaria la apelul celor din Sibiu au contribuit cu obolul lor, pentru cumpărarea darurilor. Și așa pe ziua de Anul-nou, au primit iubiții noștri întemnițați, precum și domnul Hurban-Vajanski, luptătorul slovac, următoarele daruri, însoțite de câte o scrisoare, subsemnată de domnișoarele din comitetul ce s'a pus în fruntea mișcării.

DI Dr. Vasile Lucaciu

neînfricatul preot dela Șişești, a primit toate cele de lipsă pentru slujirea sfintei cuminecături, anume:

Un frumos *potir*, suflat cu aur, pus pe tață de argint, pe piciorul căruia se află săpate în jur cuvintele: „Totul pentru națiune! — Fetele române din Ardeal și Ungaria“, mai departe *steaua*, de aur, pe *disc* de argint; *cuțitașul* de lipsă la tăierea cuminecăturii, și *lingurița*. Toate obiectele sînt puse în o cutie (lădiță) de piele, căptușită în lăuntru cu mătăsă albastră: ear' pe cutie deasupra sînt bătute din argint literele „V. L.“; începătoarele numelui dăruitului.

Domnii Septimiu Albini și Ioan Russu Șirianu

au primit dar aproape deopotrivă: Toate cele de lipsă pentru masa de scris, anume: câte un *călămar* pompos de argint, cu flori scoase în afară și aurite; ear' între sticle sînt săpate cuvintele: „Totul pentru națiune! — Fetele române din Ardeal și Ungaria“; — câte o *pană* de scris cu cotor pompos de argint, cu flori aurite pe el; câte un *cuțitaș* de ras scrisoarea, cu mănunchiu de argint, pe el cu flori de aur: în urmă câte un *sigil* de argint cu literele dăruitului „S. A.“ și „I. R. Ș.“ săpate în el, și pe mănunchiu cu flori aurite. — Toate așezate în câte o cutie de lemn natural, căptușită cu mătăsă albastră, pe ea cu literele dăruitului, din argint lucrate.

Domnul Nicolau Roman

osânditul pentru răspîndirea „Replicei“, a primit toate cele de lipsă la fumat, anume: O *tață* de argint, cu flori aurite, pe câmpul căreia sînt săpate în jur cuvintele: „Totul pentru națiune! — Fetele române din Ardeal și Ungaria“, ear' pe tață un *păhar* frumos de argint, în lăuntru aurit, pentru pus în el țigările; un alt *păhar* tot așa dar',

mai mic, pentru pus în el cenușa; o *lampă* ce arde cu spirt, pentru aprins țigările. — Toate așezate în cutie de lemn natural, cu literele de argint „N. R.“ prinse pe ea.

Domnul Hurban-Vajansky

poet slovac, închis pentru un articol în care sbicia mărșava faptă ungurească de a răpi pe copiii slovaci pentru a-i crește între Unguri, — a primit o minunată *cunună de flori de laur* cu fructe, de argint; la împletitura din jos a ei pe petelele de argint cu cuvintele săpate: „Totul pentru națiune! — Fetele române din Ardeal și Ungaria“.

Toate obiectele tuturor osândiților laolaltă socotite au costat vre-o 700 fl. adunați prin colecte dela domnișoarele române din toate părțile locuite de Români din țara noastră; și ele vor forma, de bună-seamă, cea mai scumpă aducere aminte pentru toată vicia lor, pentru iubiții noștri osândiți.

Suta de procese.

III.

Al treilea proces pentru adrese de alipire, e pus în curgere, și anume pentru adresa de alipire publicată în nr. 219 al „Tribunei“.

DI Andreiu Baltes, ca redactorul „Tribunei“ pe timpul publicării adreselor, a fost chemat la judele cercetător din Sibiu în 10 Ianuarie n. 1894 și i-s'a adus la cunoștință și pornirea procesului acestuia.

Sînt trași în judecătă, DI Baltes, ca redactor, DI Popa Necșa, ca tipograf, ear' ca autori următorii domni: Ioan Baci, preotul Șoimușului; Constantin Pop, preotul Harinei; Alexandru Anca, preotul Chiralesului; Mihail Bungărzan, paroch gr.-cat. în Bilac; (nedescifrabil), preot în Rod; Eliseu Murășan, paroch român în Cristurul-săcuiesc; Vasiliu Nechiti, preotul Sebeșului; Traian Deac, preot român în Friș; Teodor Moldovan, preotul Măgerușenilor; Ioan Timur, preot în Bêrla; Ioan Bârsan, preot român în Rușciur; Nechita Sina, preot gr.-cat. în Neț; Ioan Murășan, cooperator în Cristurul-săcuiesc.

IV.

În 6/18 Ianuarie, DI Andreiu Baltes a fost de nou chemat la judecătoria și încunoștințat, că al patrulea proces pentru adresa de alipire e pornit, anume contra d-sale ca redactor și contra domnilor: Demetriu Cutean,

LITERATURA POPORALA.

Mândră 'nceluită.

Baladă

culeasă de Șofron Șerban, învățător.

Strigă mândra cea frumoasă

Din crâșmă de după masă,

Nu-i voinic s'o 'nceluească.

Strigă badiul cel frumos

Pin mijlocul țirgului,

Din spatele murgului:

„Murgul care-l țirguese

Să n'ajung să-l stăpănesc,

Dacă nu te 'nceluesc!“

El acasă se ducea,

De pe murg descăleca,

Muierește se 'mbrăca

La mândra lui se ducea:

— „Slobozi-mă, soră 'n casă

C'afară plouă de varsă,

Și mă udă streșina

Că sînt numai cu iia“.

— „Bucuroș te-aș slobozi

Mă tem că mi 'ncelui,

Că ți glasul bărbătesc

Și portul ți-e muieresc“.

— „Draga mea, surata mea,

Rău m'a bătut bărbatul

De 'mi-s'a schimbat glasul,

Adă mâna pe fereastă

De mă vezi că sînt nevastă“.

Dar' ea mâna nu-și scotea

Fără ușa 'i-o descuia;

El în casa ei intra

Și ușa o încuia

Și 'n brațe că o lua

Amândoi se preumbla,

Dela ușe pân' la pat

Să-ți arăt că sînt bărbat.

Când era în zori de zi

Badiul se scoală rîzînd

Mândra rămase plîngînd.

El din graiu așa-i grăia:

— „De ce plîngi tu mândra mea?“

— Da cum focul să nu plîng,

Că nu-'s fată nici nevastă;

Nice 'n rînd cu fetele,

Nice cu nevestele“.

Doine.

De pe valea Buii

culese de Valeriu Nistor, plugar.

Frunză verde trei foi verzi

Vezi mândruța mea vezi,

Vezi cu ochii și nu crezi.

Foaie verde frunză-aleasă

Cu amar cu greu îmi pasă

Când te vîz umblînd prin casă

Tinêruță și frumoasă.

Foaie verde mărăcine,

Cu amar și greu îmi vine

Când te vîz mândră pe tine

Mai veselă decît mine.

Foaie verde siminoc

Dac'am fost fără noroc

Să mă duc din acest loc.

Foaie verde de cicoare

Cu amar cu greu îmi pare,

Când te vîz badeo pe cale

Tinêr și cu supărare.

protopop, *Moise Todor*, preot gr.-cat., *C. Prie*, *C. Podca* și *I. Pavel*. Adresa e datată din *Săcătate* și publicată în numărul 215 al „*Tri-bunei*” din 1893.

O vorbă. Ziua de 6/18 Ianuarie, e ziua de Bobotează, mare s'erbătoare la noi Români. N'a știut-o asta dl jude cercetător din Sibiu? Ear' de a știut-o, cum de nici în această zi măcar nu dă pace redactorilor foilor noastre românești? Ori poate am ajuns să ne batjorească și sfințele noastre s'erbători?

Pornirea guvernului unguresc, prin judecătoria sei, contra scriitorilor adreselor de alipire, este de bună-seamă un pas foarte nesocotit și reuțios. De altcum am vorbit la alt loc despre acest lucru.

Bucovina.

Slujbașii nemți austriaci, fac și ei tot cam ca cei ungurești dela noi, cu poarele negermane din țeara lor. Le cer ca atunci când au a face cu oficiile publice, să le înainteze numai scrisori nemțești; cei-ce ridică bani dela perceptoratele de dare, să dea numai cuitanțe nemțești, etc.

Bucovina e o țerișoară supusă Austriei și locuită mai numai de Români. Preoții români au să ridice și ei anumite sume de bani dela perceptoratele de dare Slujbașii nemți le cereau tot cuitanțe nemțești, și preoții le dădeau. În anii din urmă însă lupta pentru drepturile limbii s'a pornit și acolo și a făcut înaintări frumoase. Preoții români bucovineni, însuflețiți de dorul de a vedea limba română pusă la locul ei, au luat înțelegerea, că să nu mai dea perceptoratele cuitanțe nemțești, ci numai **românești!**

În fața acestei mișcări cinstitute și legale, direcția financiară din *Cernăuți* (orașul întâiu al Bucovinei) a cerut îndrumare ministrului de finanțe din Viena, că ce are să facă? Să primească ori nu?

Ministrul i-a dat, — după-cum află „*Gazeta Bucovinei*” dela 30 Nov. 1893

— îndrumarea, ca: **toate cuitanțele venite la perceptorate și scrise în una din limbile țerii, să fie nesmintit primite!**

Însemnăm numai, că între „limbile țerii”, în Bucovina cea dintâiu e cea română!

Tot privitor la soartea limbii române neîndreptățite în Austria ca și în Ungaria, „*Gazeta Bucovinei*” dela 11 Ianuarie n. 1894 scrie următoarele:

„O știre foarte îmbucurătoare ne vine din ținutul Storojinețului. La stăruințele meritatului nostru paroch din Iordănești *Sauciuc*, a succes (isbutit) ca în această comună limba română să fie introdusă ca *limbă protocolară* (în care să se scrie protocoalele la primărie) și de corespondență. *Iordănești* e întâia și singura comună în ținutul Storojinețului, în carea limba română a ajuns în dreptul seu. *De-ar fi început cu rod! Vrednic de urmat este, — și așteptăm ca celelalte comune românești să urmeze!*”

Ear' „*Gazeta Bucovinei*” dela 18 Ian. scrie:

Cestiunea limbii române ca limbă a comunelor face un mic progres (înaintare) prin faptul că și oameni cu trecere, care reprezintă cestia noastră, vor pune silințe serioase ca ea să câștige teren. Trebuie înțeles prin tot chipul ca comunele să declare limba lor, în care voește să corespundeze și să aducă acest lucru la cunoștința tuturor, nu numai a capitanatelor.

Spre pildă ni-se zice: pentru-ce comunele române nu vestesc și pe comitetul țerii că au declarat limba *română* de limbă protocolară și corespondențe? Comitetul țerii ar trebui să iee în socoteală această declarație și ar trimite notificările lui în limba *română* comunelor, ce-l vor înștiința că limba lor de lucrare este cea românească.

De aceea îndemnăm pe acele comune, care au introdus deja limba română în lucrare, să pună și pe comitetul țerii în cunoștință de acest lucru, și noi credem că comitetul nu va pute să nu corespundeze cu ele în limba *română*.

O biruință!

Comitatul *Făgăraș* și-a ținutla 3 Ianuarie n. 1894, o adunare extraordinară (în afară de rînd, din lipsă), pe care a deschis-o și condus vestitul *Sas* renegat Guido de Bausnern. Membrii în această adunare sînt și foarte mulți Români, care de astă-dată s'au infățîșat în număr mare, după-cum se scrie „*Gazetei Transilvaniei*”.

S'a pus la rînd propunerea comisiei permanente (comitetului statornic), care zice că să se trimită marelui scriitor ungur Jokai Mor o felicitare la iubileul de 50 ani al muncii sale de scriitor, și cu o cale să se cumpere și un exemplar din scrierile lui cu **200 fl.**

Advocatul Nicolau Găroiu luând aci cuvîntul, cere însă, că să nu se cumpere scrierile numite, știut fiind că comitatul e unul din cele mai sărace și poporațiunea abia mai poate suporta dările.

Dl protopop Iuliu Dan vorbește și d-sa spriginind pe dl Găroiu. Ear' în urma acestora propunerea se pune la vot, și votează **pentru cumpărare 38, ear' contra tot 38.** Așa fiind votul fișpanului a hotărît, ca *să se cumpere opul din banii drumului!* Se crede însă că contra cumpărării ar fi votat mai mulți, dar' s'a numărat rău, ca totuși să se cumpere scrierile din vorbă.

Mai târziu a venit la rînd cererea comitetului Cluj pentru „sufocarea mișcării valache”. La această afacere au luat cuvînt mai mulți vorbitori români, întâiu

dl Iosif Pușcariu, avocat, cerînd trecerea peste acea propunere, pentru-că în comitat nu s'au aflat încă „agitatori”, și așa e absurd a spriginii pe clujeni.

dl Iuliu Dan, protopop, cere să se respingă de tot ca una lipsită de ori-ce temei și ca una ce ar duce numai la mai mari frecări. Ia cuvînt apoi

dl Nicolau Găroiu, care în o vorbire lungă, frumoasă, bine gândită și bine cumpenită a luat sub cercetare întreagă pro-

Cătu-i dealu de-a lungu
Ară badea cu plugu,
Tot arînd și sēmînînd
Și din gură cuvîntînd;
Să te faci, grăule, faci,
Să stai bine la plivit
Ca mîndruța la iubit,
Și să stai la secerat,
Ca mîndra la sărutat.
Nici vorba n'o isprăvia
Mîndra lui pe-aci trecea
Și din graiu așa grăia:
Bun lucru, badeo, la plug,
Merg boii bine la jug?
Să fi mîndro sănătoasă
Că 'mi-ai dat vorbă frumoasă
Și pe-acia și pe-acasă.
Bădiț bădișorul meu
'Mi-te țină Dumnezeu,
Tu să ai noroc de mine
Eu de bine lîngă tine
Ca noi să nu fie nime!

Strigături.

De lîngă Brad.

Culese de *Milton Domșa*, econom.

Frunzuliță de trifoi
Hai, bădiță, pe la noi,
Vină măcar une-ori
Într'o zi de nouă ori;
De 'ți-o părea că-i prea mult,
Vin' odată într'o zi
Cînd soarele-a răsări
Și te du cînd a sfinți!

Sus e cerul de pămînt
Fete ca la noi nu sînt;
Ba mai sînt și 'n alte sate
Da-'s cu gurile căscate
Cu cămeși pîcurărești
Cu poale de saci de pești!

Dragostea de Romănețuță
Ca mierea din stupinuță;
Dragostea de unguroaie
Mai rea ca cea de lupoaie!

Frunzuliță de seacă
'Mi-o venit o veste-aseară
Că mîndra zace să moară.
Nu știu, Doamne, cum aș face
Să ved pe mîndra cum zace
Să-i dau vin și apă rece
Să ved mîndrii cum fi trece;
Și-aș călca dealurile
Să-i aduc leacurile,
Din trei pomi trei rîmurele
Să le pun seara la stele,
Și dimineața la soare
Să pun pe mîndra 'n picioare!

Stau feciorii să se bată
Pentr'un săcuet de fată,
Stați feciori nu vă bateți
Că mai este-un săcuet!

Draga mea și nu-i a mea
Că-i acelu de coala,
Da se fură de-'mi dă gură
Dimineața pe negură.

punerea fanaticului Bartha și a cusut-o și descusut-o, și a arătat cât de netrebnică și plină de răutate e! Și spriginește propunerea dlui Dan, de a se respinge cererea Clujenilor.

Au mai vorbit câțiva ungurași și un popă săsesc pentru primire, apoi s'a pus la vot.

Pentru propunerea membrului român Pușcariu, au votat 47, ear' contra ei 37.

Și așa Românii au câștigat o frumoasă biruință asupra răutăcioșilor străini ridicăți și ținuți cu puterea în fruntea comitatului!

Auzind de aceasta, te prinde mirarea cum s'a putut, ca acea congregație a aceluiasi comitat a adresat mai înainte, prin Noemvrie trecut, la dietă cererea pentru administrația de stat, atât de rea pentru noi?

Correspondentul „Gazetei“ spune, că aceea s'a putut așa, că propunerea acelei cereri s'a făcut în adunare noaptea târziu, când nu mai era nici un Român de față! așadar' cu mare și mișlească speculă!

Dar' chiar' aceasta 'i-a trezit și pe Români, și acum li-au dat ei pîntenaților o lecție sdravănă și vrednică!

Ne-am bucura auzind că totdeauna s'au adunat mulți ca acum și au biruit ca acum!

Din comitatul Hunedoarei.

La 28 Decemvrie 1893 s'a ținut în Deva adunarea comitatului. Decursul adunării a fost pentru noi Românii într'atâta mulțumitor, întru cât mulți fruntași români 'și-au ridicat vocile lor pentru apărarea dreptului nostru românesc, și au vorbit însuflețiți spunând multe adevăruri dureroase Ungurilor dela cârmă.

Se pusese în discuție adresa cunoscută a comitatului Cluj, pentru „măbușirea ațfărilor românești“. Comisia permanentă (comitetul adunării) era de părere că se se iee simplu spre știință cererea comitatului Cluj de a fi sprijinit cu propunerea sa la dietă, căci, zice raportorul, cu bucurie află, că în comitatul Hunedoarei până acum nu au fost și nici acum nu sînt astfel de „agitatori“, pentru a căror fapte se se simtă lipsa a se cere ajutorul dietei prin noue legi — dar' fiindcă în alte părți se ivesc mișcări primejdioase și dușmănoase statului, totuși ar fi de părere să înainteze și adunarea asta o cerere dietei, în înțelesul cererii celor dela Cluj! —

Cată prostie în acest fel de judecată!

Ei mărturisesc că contra Românilor din comitat n'au cuvinte de a se plînge și totuși propun să ceară, alături cu Clujenii, apăsarea lor!

S'a sculat la această propunere dl **Francisc - Hossu - Longin**, avocat în Deva, și a vorbit românește mult și bine, încheind cu cuvintele:

„Să lăsăm, onorată Congregațiune, politica militantă politicilor, eară noi să facem administrație bună și folositoare!“ —

După d-sa a vorbit baronul Bornemisa în chip unguresc, ear' după acesta s'a ridicat:

Dl **Vasile Dămian**, protopopul din Brad și într'o vorbire frumoasă, rostită tot românește, cu o voce plăcută și puternică, a zis între altele, că nu e, și nu poate fi în folosul nostru a stăruirii pentru restrîngerea și a puținelor libertăți ce avem. Arată ce păgubitoare sînt neînțelegerile dintre cetățeni, și ar fi bine ca tocmai cu toții să se străduiască a lărgi acele libertăți, ear' nu a

le îngusta. Și mai arată ce nelegiuire e fapta că în una și aceeași țeară, se aplică două feluri de legi, unele mai liberale, altele mai rele, rămase din vremile apăsării nemțești.

A luat cuvânt baronul Nopcsa, Ungur, care laudă mult pe vorbitorii români pentru-că se interesează așa mult de treburile publice, și zice că adresa către dietă n'ar ave gând să tulbure bunăînțelegere, decât să ceară măsuri contra dușmanilor ideii de stat maghiar.

Au mai vorbit dintre Români:

Dl **Dr. Alesandru Hossu L.** dovedind că adunarea nu are drept a judeca, cine sînt așa numiții „agitatori naționali“; ear' după d-sa

Dl **Romul de Crainic**, protopopul Dobrei, spunând că d-sa totdeauna a stăruit într'acolo, ca fiii patriei să trăiască în bunăînțelegere laolaltă, și de aceea nu înțelege scopul acestei propuneri, care este cererea unor cetățeni de a se asupra alți cetățeni!

Propunerea s'a pus la vot, și Românii firește fiind prea puțini, au căzut față de mulțimea membrilor unguri, — dar' purtarea lor a fost destul de bărbătească și națională, și aceasta ne mulțumește deocamdată. Căci atâta vorbă românească demult nu s'a auzit nici în adunarea comitatului Hunedoarei, nici în a altor comitate.

Mișcarea Slovacilor.

Ziarul slovac „*Narodnie Noviny*“ dela 21 Decemvrie n. 1893 cu multă bucurie vestia și se veselia de știrile ce avea, că adevă, la adunarea poporală slovacă conchemată pe 26 Decemvrie în orașul *Tisov*, mare mulțime de popor și cărturari sosiți din toate părțile vor fi de față. Dar' bucuria numitei foi nu mult a durat.

Abia la două zile după asta, ea a fost nevoită a publica o scrisoare a președintelui partidului național slovac, dl **Manica**, prin care vestește, că plănuita adunare poporală nu se va pute ține în 26 Decemvrie și în *Tisov*, fiindcă solgăbirul a oprit folosirea casei orașului pentru scopul adunării. „Se înțelege de sine — zice în acea scrisoare dl **Manica** — că această pedecă nu ne va pute tulbura în scopul și în împlinirea datoriei noastre, și vom face și recurs contra opririi solgăbirărești“ . .

Ce vedem noi de aci?

Că pe Unguri fi doare și fi supără grozav de rău ori-ce mișcare pusă la cale de conducătorii popoarelor nemaghiare cu scop de a trezi în popor mândria națională și a închea șirul luptătorilor pentru libertatea noastră obștească și deplină, — și de aceea încearcă în fel și chip ca să pună pedeci adunărilor de ori-ce fel, în care mai mult ca ori-și-unde se poate stîrni simțul acelei mândrii naționale, și se pot prin bunăînțelegere statori pașii pentru lupta cinstită și legală împotriva asupritorilor comuni. Că așa este ni-o dovedește din deajuns împrejurarea împedecării adunării de care vorbim.

Dar' ce mai vedem de altă parte?

Că frații nostri de suferințe, Slovacii, încă sînt cu mult mai mult hotărîți a merge înainte, și a cerca tot ce numai se poate, ca la bun sfîrșit să ducă lupta lor pentru egala îndreptățire.

Și aceasta ne învesește. Cu atât mai virtos ne învesește, cu cât știm că ei, Slovacii precum și Serbii ni-au tins mână de frate și de ajutor în lupta în care și noi trași sîntem față de stăpînitorii unguri, pentru a ne apăra de perirea la care vor să ne ducă.

Numai curaj și Dumnezeu ne va ajuta!

'I-a durut!

Foile ungurești de către sfîrșitul lunii Decemvrie tr. cu mare mahnire vestesc următoarea întemplantare:

Însoțirea de maghiarisare (Kultur-egylet-ul) din Ungaria de Miază-Noapte, a trimis o scrisoare către toate băncile ungurești, prin care în chip cerșitoresc, se roagă să se milostivească spre dînsa, și când cu adunările băncii, să-i voteze și ei câte o sumuliță oare-care. Și aceasta o face numita adunare de mai mulți ani, și multe bănci au fost destul de nebune să-i și tindă de loc mână de ajutor.

În anul acesta însă s'a aflat o bancă, și încă mare, care a luat rugarea de cerșitorie a însoțirii, și scriind pe ea: „nu avem bani pentru astfel de lucruri de nimic“ 'i-a trimis-o înapoi adunării.

Acest răspuns cuminte însă 'i-a scos din minți pe ticăloșii vînători de suflete dela acea însoțire, precum și deochiatele foi ungurești, și acum cu toții scupă foc pe capul celor-ce stau în fruntea băncii din vorbă, pentru-că au avut curajul a le da acel răspuns, destul de vrednic și bine nimerit. Nu spun însă care anume aceea bancă, ci zic că scrisoarea ei o vor pune între hîrtiile unui muzeu ce se va deschide acuși în acele părți, și o vor păstra ca „dovadă“ de „nepatriotism“.

Măi, măi!

CRONICĂ.

Treji, nu glumă. Când „*Tribuna*“ și „*Foia Poporului*“ s'au oprit, și procesul pentru „*Memorand*“ s'a pornit prin înmanuarea citărilor celor acușați, 'i-s'a trimis din Sibiu ziarului slovac „*Narodnie Noviny*“ o telegramă, prin care 'i-se vestește noua ispravă ungurească de aici. Au trecut mai multe zile de-arindul și telegrama în numitul ziar nu apărea. 'I-s'a scris atunci de nou în epistolă și a fost întrebat ce e cauza nepublicării acelei vești? Răspunsul dat de ziar a fost o plîngere în el, prin care se descopere lumii păcătoșia organelor cărmuirii, care au împedecat și oprit ajungerea telegramei la locul seu! „Nu este încă oară — zice numitul ziar — că la noi se confişcă (nimicesc) telegrame trimise la persoane singuratiche chiar, și respectivii sînt încunoștiințați

despre asta numai după luni de zile. Nu este aceasta dovada cea mai tare — întrebă foaia slovacă — că ne aflăm într'un stat de polițai? În chipul acesta nu se urmează în statele civilizate nici față cu anarhiștii! — Ce treji sânt polițaii unguri, când trimiți ca nemaghiar o telegramă nevinovată, prin care vestești numai lumii faptele lor, — dar' când sparg casele Românilor la Turda, Arad, Oradea etc. nu-i ații ca 'n palmă! O voi într'adevăr ticăloșilor!

DI Dr. V. Lucactu după-ce a scăpat din murdara temniță ungurească, în care a fost atacat do o boală de ochi, a trecut tot în Pesta, la spitalul „Crucea Roșie”, unde a stat cam o lună de zile, și unde 'i-a fost predat și frumosul dar de Anul-Nou din partea domnișoarelor române; ear' azi se află în Viena dimpreună cu stimata D-Sale familie, pentru a cere sfatul unor doctori renumiți, în privința boalei D-Sale de ochi. Îi dorim din inimă deplină și grabnică însănătoșare, marelui luptător!

Președinte al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ — a fost întărit de guvernul din Pesta reverendisimul domn *Ioan M. Moldovan*, vicar al metropoliei Blajului.

Invățătorul Vancu, de care am spus în numărul din urmă al foii noastre, că a fost amenințat cu alungarea prin gendarmi din Nir-Adon, a părăsit acele locuri, și trecând și prin Sibiu, s'a dus peste Carpați la frații noștri din *România-liberă*, care sânt atâta de buni și iubitori că primesc cu brațe deschise pe toți cei căzuți jertfă aici la noi, pentru curajul lor românesc, adăpostindu-i și hrânindu-i.

Căsătoria civilă și celelalte păgubitoare legi bisericesti ce stăpânirea vrea să le aducă, au adus zile negre însăși stăpânirii. În săptămânile din urmă s'a pornit o adevărată destrămare a partidului ce spriginea până aci stăpânirea. O mulțime de deputați frunțași au eșit din acel partid, și alții es mereu, și e nădejde că guvernul va căde, ear' cu el alătura și legile ce vrea să le aducă.

„*VATRA*“, foaia de petrecere și știință, despre care am vestit că va eșii, a eșit deja. Nădejdea noastră nu ne-a înșelat. „*Vatra*“ este o foaie pentru familie, ca-și-care mai bună noi Românii alta nu avem. E lucrată cu mare îngrijire și de cele mai măiestre condee românești. În numărul 1 dl *G. Coșbuc*, iubitul nostru poet ardelean, publică o frumoasă poezie „*Ziua învierii*“, ear' dl *Slavici*, scriitorul minunatelor „*Novele din popor*“ începe o nouă novelă „*Mara*“ admirabilă și interesantă. Dela început până la sfârșit e adevărată plăcere să citești această foaie. Nu putem recomanda familiilor cărturarilor noștri o mai bună foaie pentru casă. E plină de tablouri, chipuri, care de care mai frumoase. Costă 12 fl. pe an, și se poate abona la „*Librăria C. Sfetea*“, București (România).

„*DREPTATEA*“ e numele unei noue foi politice ce apare în toată ziua în Timișoara (în Bănat) sub conducerea dlor *Dr. C. Diaconovici* și *Dr. V. Branșce*. „*Dreptatea*“ scoate și ea în fiecare săptămână o foaie pentru popor sub numele de „*Foaia de Dumineca*“. Le dorim izbândă în lupta pentru cauza poporului român, noilor confrăți!

Prigoniri peste prigoniri. În comitatul *Timișului* în timpul din urmă s'a pornit o mare goană în contra invățătorilor nemaghiari,

care nu știu destul de bine ungurește. Vre-o 68 de invățători sânt amenințați a fi dați afară din posturile lor și înlocuiți prin alții — poate Unguri. Aproape toți acești invățători sânt Români, ear' o parte Sârbi. De asemenea s'a pornit în contra invățătorilor Sași din jurul Bistriței aceeași goană pentru neștirea limbii ungurești. Despre această primejdioasă și păcătoasă mișcare a cărmuirii ungurești vom vorbi mai pe larg în numărul viitor.

Execuțiile oprite. Ministrul *Wekerle*, ca ministru de finance (peste vistieria țerii) a dat poruncă tuturor executorilor, ca în lunile *Januarie* și *Februarie* 1894 să înceteze cu execuțiile. Și așa până la Martie execuțiile sânt oprite.

Alți nebuni. La adresa ce comitatul *Cojocna* a trimis dietei, pentru înăbușirea „*agitațiunilor* (ațtărilor) naționale „*valache*“ (românești) s'au mai alăturat și cei din fruntea comitatelor *Mureș-Turda*, *Treiscaune* și *Barș*. Numai înainte până unde 'și-a dus mutul iapa, și apoi vă fie de bine, scrințiților!

Foile din România sosite în săptămâna trecută și aceasta la Sibiu, toate cu mare bucurie vestesc pe cetitorii lor despre reparația ziarelor noastre „*Tribuna*“ și „*Foaia Poporului*“ dorindu-le izbândă deplină în lupta pentru care sânt fundate, spriginite și pentru care cu atâta lăpădare de sine merg înainte.

Foamete. Astă-vară s'au întâmplat mari revărsări de apă în comitatul unguresc *Șaroș*, care au pustiit aproape toate sēmăturile. Urmarea e, că acum, în cap de iarnă, a izbucnit în comitat o adevărată foamete. Locuitorii comitatului și de altfel foarte săraci nu mai au cu ce se hrăni, și nu mai au pe ce-și cumpăra bucate. Eată de ce s'ar cuveni să po artecărmuirea grije, dar' nu de parade nebune și de spargerea fericirii popoarelor nemaghiare a acestei țeri!

Domnii abonați din trecut cari nu-și vor fi reînnoit încă abonamentul și doresc să aibă „Foaia Poporului“ și pe viitor sânt rugați a-l reînnoi de îndată căci la dincontră trimiterea ziarului se va opri.

Administrația „*Foii Poporului*“.

Loc deschis. *)

Avis.

În legătură cu hotărîrea din 25 Decembrie n. a. tr., comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*“, va împărși între membrii reuniunii și în primăvara anului 1894 sēmînte de trifoiu, lufernă și de nași de nutreț, precum și surcei nobili (de meri și peri) gratuit.

Cei ce doresc să fie împărțși să se adreseze spre acest scop comitetului până la 15 Martie n. a. c.

Totodată rugăm și de astă-dată pe membrii reuniunii, care au fost împărțșiți cu sēmînte în anii de mai nainte, să binevoască a ne face cunoscut cât de amănunțit despre rezultatul recoltei.

Sibiu, 4/16 Ianuarie 1894.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*“:

Ioan de Preda m. p.
vice președinte.

Victor Tordășianu m. p.
secretar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Primejdios dar de Anul-Nou. (Chip din viața din Paris).

Femeia: Asta-i un pachet greu odată! Ce poate fi în el oare?

Bărbatul: Cunoști scrisoarea? Nu te atinge. Poate fi umplut cu dinamită și-i vai de noi; ne omoară. Să ved; este vr'un semn, ca să pot cunoaște dela cine e? Nu este...

— Ei, taci, nu mai fi așa fricos, desfă-l odată. Dar' nu ești tu deputat ori împărat să umble să te omoare.

— Doamne ferește! Dar' de cumva...

— Să-l ducem dar' în pivniță.

— Ca să-mi asvêrle casa în vèzduh?

— Du-l dară la casa orașului.

— Acolo e închis azi.

— Să-l aruncăm dară pe uliță.

— Dar' de cuprinde totuși ceva de folos...

— Ce să facem dar? .

— Știi ce?

— Ce?

— Să-l trimitem la mamă-ta! ..

În țîrg: — De ce rîde omul acela?

— Că a cumpărat așa lesne calul acesta.

— Dar' cel de colo de ce se sparge și el rîzînd?

— Că a putut vinde acest cal! ..

— Tatucă, când m'oi face mare să mă dai și pe mine la școala de unde es oficerii.

— Și pentru-ce vrei să te faci tu oficer?

— Știu eu pentru-ce.

— Ca să porți și tu sabie?

— Nu!

— Ca să te bați cu Turcii?

— Nu!

— Apoi pentru-ce dară?

— Ca să mă strîngă mama și pe mine în brațe, ca pe oficerul de peste drum, când vine la noi...

Mica Marița se roagă de tatăl ei: — Tatucule dragă, du-mă și pe mine la bal.

— Nu se poate, drăguță, până nu 'ți-or crește toți dinții. —

— Aș! că doar' nici mama nu-î are nici jumătate, și pe ea tot o duci...

Un domn străin, către un țeran: — 'Mi-ai putè, badiçule, spune unde se rade lumea pe aici.

— Pe unde să se radă, domnule, pe obraz! —

Proprietar și editor. *Ioan Popa Necșu*.
Pentru redacție, în lipsa dlui *Ioan Russu Șirianu*,
răspunzător: *George Moldovan*.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Belitul porcilor

și

gătirea cârnaților, șuncii ș. c. l.

Acum în preajma cârnelegilor*), când toți și toate așteaptă cu neastâmpăr „să dea cuțit“ porcului de Crăciun, fie-ne îngăduit să pironim luarea aminte mai ales a cetitoarelor noastre asupra purcederei de urmat când cu belitul (tăiatul, ucisul) porcilor și gătirea cârnaților, șuncii, slăninii (clisei, lardulu) și c. l.

Am întinde vorba prea din cale afară voind să arătăm din fir în pâr, cum și ce. Dar' nici că va fi trebuință să intervenim cu povețe amănunțite, măestria gătirii cârnaților și c. l. fiind, putem zice, obștește cunoscută. Să știe earăși, că zădarnică ar fi încercarea de a voi să potrivești bucatele susatinse după gustul și pe placul fie-căruia. Rămâne dar' să atragem privirea asupra unor scăderi mai mari și să îndegetăm pe scurt mijloacele de îndreptare.

Cărnuri și alte bucate de porc, aievea curate și gustoase, nu se pot agonisi decât prin mijlocirea unui belitor (măcelar, fleșer) destoinic. Vedem totuși destui economi care, sub cuvânt de efinătate, se apucă și ciocărtesc înșiși sau încredințează belitul unor cărpaci adese bețivi și murdari, care învîrtesc cuțitul pe nimerite, sfirticând și murdărind cu sânge și c. l. cărnuri și slănină și scule și tot ce în-tâlnesc. Decât asemenea cărnuri mânjite și sfirticate ca vai de loc, negreșit mai bine este să cerem sprijinul unui belitor de meserie, fie și din o comună învecinată. Cheltueala și așa mică se răsplătește cu prisos.

O altă scădere, de care trebuie să învinuim pe destui economi este, că nu se pregătesc din vreme și îndeosebi că nu ageresc cuțitele nici nu pun în regulă și la îndelete tot ce trebuie: pae lungi și uscate, pânzături (cârpe) și vase curate fel și fel, apă caldă și rece din greu, pisătoare, tulumbă (proașcă), sare, piper, ardeiu, salitră, legături și c. l. Destul că cei mai mulți amână pregătirile până în ajunul junghierei, când apoi se grăbesc în ruptul capului, căutând după sculele și vasele risipite și împrumutând, în clipa din urmă, mai una mai alta de pe la vecinii adese îndepărtați. Vrednic de osândit este obiceiul acelor care belesc porcii tocmai în ajunul Crăciunului, așadar' în toiul lucrului și al colindelor.

Sângele de întrebuințat se va prinde într'un vas, în care se amestecă bărbătește și se sară binișor; altcum se închiagă și se strică.

În deosebire la opăirea cu apă ferbinte, care înmoaie slămina și o lasă vinjoasă, pirlitul îndatinat cu paie face slămina fragedă și gustoasă.

Dacă este dar' să căpătăm slănină aievea bună și închiegată, porcii, care s'ar fi opărit mai întâiu, ar trebui pârliți și ei, firește mai puțin.

Când cu pirlitul și curățirea pe din afară, ar trebui purtată deosebită grijă, nu cumva slămina, urechile, picioarele și c. l. să se ardă și plesnească sau să rămână încărcate de pâr și murdărie.

Așternutul de paie se va premeni de câteva ori.

Ficatul (maiul) trebuie pus deschilin, scoțând fierea (fiara) cu băgare de seamă, nu cumva să se verse și să amărească carne și tot.

Mațele și îndeosebi cele groase se vor scoate și deșira în stare cât mai proaspătă; căci răcindu-se, ele se desfac cu anevoe. Mațele subțiri se vor curăți trăgând de repetite ori cu dunga tocită a unui cuțit; după-ce s'au curățit îndeplin, ele se spală frumos și se țin deocamdată în apă rece. Mațele groase și rinza (stomacul) se spală earăși și earăși, întâiu dinlăuntru, apoi și pe dinafară, cu apă caldă și în urmă cu rece. După-ce s'au limpezit frumos, se pun și ele în apă rece; rinza ar trebui crepată și despioată de pelița din lăuntru până a nu se fi recorit.

Untura (unsura) cea „mare“ se scoate din porc cu îngrijire, se acată undeva la ger și se păstrează sau se taie bucăți și se topește.

Trecând sub tăcere lucrările mai mărunt și așa cunoscute, vom vorbi ceva și despre cum să se urmeze la gătirea cârnaților, slăninii și așa m. d.

Pentru de a nu fi siliți să repetăm, sînt de ajuns câteva lămuriri.

Pe seama cârnaților și cartaboșilor avem trebuință de o mașină de tocat care, lucru firesc, este mai presus de pisătoare obișnuită de lemn.

Deosebim două feluri de mașini, una de tuciu înzestrată cu două rînduri de cuțite, alta de cusitor, înzestrată cu un sul în forma melcului și avînd menirea să împingă carnea în spre un cuțitul resfirat asemenea unei cruci. Mașina de cusitor se poate curăți mai cu înlesnire, e spornică, îndemnatică și întrunește toate cerințele dorite. Întăietate se cuvîne mașinilor de cusitor cu găuri largi; celelalte au scăderea, că toacă carnea prea mărunt.

Prin frecarea îndatinată cu sare, piper și c. l., mustul atât de nutritor și gustos din cărnuri se stoarce și se împutinează oarecum înadins, producînd astfel cărnuri tari, vinjoase și sarbede (sălcii). Aceeași se poate zice despre slămina frecată cu sare sau și cu ardeiu. Fiindcă slămina și cărnurile și așa se țin mai întâiu la căldură, sarea se topește și răsbate astfel pretutindenea. Ajunge deci să presărăm și să virim sarea cu

degetele resirate. Vorbă scurtă: frecarea este stricăcioasă și de prisos.

Fie că gătim cârnați și cartaboși, fie altceva, lucru de căpetenie este curățenia cea mai desvîrșită, dacă este să mîncăm în tignă și să scăpăm de boale.

Am putea spune lămuririle, dar' ne grăbim a sfîrși, înșirînd pe scurt câteva amănunte.

Cârnații se vor găti din carne fragedă și nu prea grasă nici tocmai macră (slabă). Isprăvind cu pisatul (tocatul), carnea se frămîntă cu sare, piper, zamă de aiu (usturoiu) și apă. Pe alocurea se adaogă coaje de lămăe, măgheran și c. l. Pe când ese din tulumbă (proașcă), cârnații se împung cu un ac, apoi se acată undeva la răcoare. Pentru de a împedeca deșertarea, n'avem decât să aducem capetele cârnaților în atingere cu un fer încălzit bine.

Pe cârnații stătuți și mai ales pe care au înghețat și s'au desghețat în mai multe rînduri, se produce cu vremea o otravă primejdioasă. Asemenea cârnați mai au și scăderea de a fi virtoși și sarbezi.

Cartaboșii (cârtașii, bruștii) se gătesc din plumăni, inimă, rărunchi, (rărunchi), splină, grăsimi, jumeri și alte măruntășuri, adese în amestec cu cărnuri, care toate se ferb în apă sărată, apoi se pun undeva să se răcorească și se pisează. Ficatul se pisează în stare crudă, punînd apoi sare, piper, cuișoare măcinate, ceapă tocată. Pe alocurea se adaogă urez fert, stafide și măgheran. Mațele umplute se prind la capete cu ață sau cuie de lemn ca să nu ese umplătura. După-ce 'i-am umplut, așezăm cartaboșii la fert, îi împungem cu o furculiță, apoi îi punem câteva minute într'un vas cu apă rece, ca să se învirtozeze și-i păstrăm undeva la răcoare.

Sângeretele. Astfel se numesc pe unele locuri cartaboșii gătiți cu sânge și avînd drept înveliș rinza, uneori și mațul orb (chior) sau alt maț gros. La gătire se urmează, lucru firesc, în mai multe chipuri. O purcedere aievea nimerită este, după care umplătura se alcătuește din măruntăi de cartaboși, slănină subțire, limbă și multă carne. Acestea din urmă se ferb împreună cu măruntăile, apoi se taie în fășii lungi și grosicioare, adaogînd piper și sare de ajuns. Fășiile astfel gătite se așează de-alungul rînzii și mațului orb, care se închee prin o cusătură țapănă. După turnarea sîngelui se închee cu totul. Învelișul să rămână încătvă deșert; altcum se umflă la fert și plesnește.

Sângeretele se ferbe asemenea cartaboșilor și apoi se tescuește pe o masă cu ajutorul unei scîndurele împovărate cu o peatră de mărimea capului. El se păstrează undeva la răcoare și se mîncă tăiat felii (fălii), în stare crudă.

Slămina (clisa, lardul). După-ce s'au curățit de cărnuri și măruntăi, slămina se

*) Întârziat din cauza opreliții ziarelor noastre.

asează destinsă pe o masă sau poliță, în bucătărie (tindă) sau aiurea la căldură ca să ia sare. Decât sare prea puțină, mai bine multă. Frecarea cu sare, reamintim, e stricăcioasă și de prisos. Rămâne deci să presărăm și se virim sarea cu degetele resfirate, fără a mai freca.

Slănina de afumat se va înzestra cu sare și apoi cu ardeiu (paprică, pipercă) măcinată, stropind pe deasupra apă nu prea multă. În curs de vre-o 5—6 zile, sarea și ardeii răbat de ajuns. Acum se ridică slănina, se scutură ușor pe o pânzătură și se acată resfirată la ger, care grăbește frăgezirea. Începând de primăvara, ea se păstrează undeva la răcoare.

Unsoarea (untura, unsura) este cunoscută grăsimă ce se pregătește topind slănina, untura sau și alte grăsimi proaspete de porc. Cea mai bună este unsoarea produsă din slănină.

Unsoarea de păstrat să fie albă și îndeplin curată, grăunțoasă, trainică și cât mai virtuoasă. Unsoare, care se intrunească aceste cerințe, nu se poate produce decât având la îndemână vase foarte curate și dacă ferberea se prelungește până ce unsoarea topită a dobândit o față (culoare) mai galbină decum este a paielor. Pe când se scot din topitură, jumerile (jumările) să fie prăjite binișor. Scopul topirei îndelungate este exaburirea apei care, rămânând în unsoare, ușor dă naștere la rânțezire. Unsoarea topită se străcură prin o sitiță deasă și se păstrează la răcoare, în vase cât mai curate de sticlă sau de porțelan, de lut sau și de lemn; pe fundul vaselor se așează mai întâiu câteva fire întregi (boabe, boane) de piper.

Sunca și alte cărnuri. Vrednică de osândit este purcederea atât de răspândită, după care gătitul se mărginește la frecatul cu sare uscată. Urmarea e, că ne trezim cu cărnuri pielose, tari, cam sarbede, de o culoare întunecată și stoarse de must.

După un metod neasămănat mai practic și recomandabil, cărnurile proaspete se taie în bucăți de mărimea dorită și se împachetează cu șuncile printre felii (fălii) de ceapă și de morcovi, foi de laur, măgheran, piper și c. l. într'un vas curat de lemn, umplând toate golurile cu bucăți mai mici și îngrijind ca oasele să se vină printre carne moale. Într'aceea se ferb împreună 12 chilog. apă, 2 chilog. sare. 50 grame (= 5 decag.) salitră și 250 grame (= 1/4 chilog. = 25 decag.) zahăr. După-ce s'a răcorit, această murătură se toarnă preste cărnurile împovărate cu scândurele și petri; murătura să se vină până de-asupra. Cu chipul acesta dobândim, în curs de 2 săptămâni, șunci și cărnuri aveau mustoase, fragede și de o culoare frumoasă. Afumatul poate urma numai după-ce s'au pus ca să se svinte vre-o 10 oare.

În Anglia, Hamburg, Berlin și alte orașe mari se iau la 50 chilog. de carne: 34 litre apă, 4 chilog. sare, 200 grame (= 20 decag.) salitră și 130 grame (13 decag.) zahăr. Ferberea se prelungește până ce oul înoată pe deasupra. După-ce s'a răcorit îndeplin, murătura se toarnă în vasul cu cărnurile proaspete. În această murătură au să rămână: șuncile 4—5 săptămâni, ear' coastele și alte cărnuri 2—3 săptămâni. După-ce s'au svintat undeva la aer în timp de 1 zi, cărnurile astfel murate se pot afuma.

D. C.

Din stupărit.

V. Tractarea albinelor.

În numărul 45 al „Economului” din 1893 am fost arătat, ce și cum sânt albinele; acum să vedem: cam la ce îngrijiri ar trebui supuse, adecă cum e de a umbla cu ele.

Lucrul cel mai de căpetenie în umblarea cu albinele este liniștea. A umbla cu de graba, când are de a săvârși vre-un lucru la stupi, omul face cea mai rea ispravă. Aci se adeverește zicala: „Graba strică treaba”. Ear' mai cu seamă având de a deschide o coșniță mobilă și de a lucra ceva în ea, trebuie să fim „cu sânge rece”, ce atâta însemnează: să umblăm încet și fără sfielă, și chiar dacă s'ar întâmpla să ne împungă o albină sau mai multe, nici atunci să nu ne perdem răbdarea, șovăind cu mâinile și lovind astfel albinele sau trântind coșnița ori alte obiecte ce ne sânt la îndemână.

Pentru-ca omul să se dedee a fi cu sânge rece la umblarea în stupi, e bine a se pregăti astfel: se așează înaintea unei coșnițe, din care sboară multe albine, adecă înaintea unui stup bun, ducându-și palma înspre urdiniș mai de multe-ori; după-ce s'a deprins a face nesfiit acest lucru, se așează cu fața descoperită în calea sborului albinelor. Întemplantându-se să se mânia vr'o albină, sburând mâniașă împrejurul feței, stuparul să stee ca împetrit și să nu miște cu mâna.

Ori-ce întervenire lărmuitoare și pripită înaintea coșniței și mai cu seamă la o coșniță deschisă, albinele o socotesc drept năvală asupra locuinței lor și cearcă a se apăra cu acul.

Pentru a se apăra pe cât se poate de usturătoare împunsături ale albinelor, stuparul are de a se ține de următoarele povețe.

Înainte de a se apuca de lucru în o coșniță trebuie să se spele bine pe mâni și pe față. După aceea cine e fumător își aprinde pipa ori țigara; ear' cei nefumători trebuie să aibă la îndemână o oală, în care peste cărbuni aprinși să pună baleză uscată de vită. Numai după-

ce a făcut aceste pregătiri, stuparul poate să se apuce de lucru, deschizând coșnița încet și cu mare băgare de seamă, nu cumva să smâncească sau să împingă coșnița, ușa ori fereastra coșniței, ceea-ce ațîță albinele și le face de se reped cu mânia asupra stuparului.

Desfăcând coșnița, suflăm fum din pipă, țigară sau din oala cu baleză în lăuntrul stupului. Fumul domolește albinele. Unii folosesc un fel de materie cumpărată din apotecă și numită a peol, cu care se ung pe mâni și care încă îmblânzește mânia albinelor. Fiindcă omul asudă de multe-ori în timpul lucrului și sudorile pricinuesc răscolirea albinelor, stuparul să aiba la îndemână și o pânzătură curată, cu care să-și șteargă sudorile de câte ori simte trebuința.

Pe albine le ațîță și mirosul dela cai și câni, ba chiar și suflatul omului, când lucră la ele; de aceea răsufăturile mai puternice să le facă întorcându-și fața de către coșniță.

Stuparii începători însă e bine la toată întâmplarea să-și agonisească un obrăzar (larfă) făcut din sîrmă (drot) și încheiat pe de lături cu o pânzătură, care să le acopere nu numai fața, dar' întreg capul și grumazii, fiind în felul acesta scutiți cum se cade de împunsăturile albinelor, punându-i astfel în stare de a-i urma și mai liniștiți treburile în stup.

Mănușile încă sânt și ele bune, când are omul mai mult de a lucra în stup și mai cu seamă stuparii începători le pot întrebuița cu mult folos. Cei mai mulți aplică mănuși largi făcute anume din pânză cu gumă. Scutit prin obrăzar și mănuși, stuparul lucră fără de nici o teamă.

În ciasurile de peste zi, când căldura e mai mare, stuparul să curme lucrul; de asemenea când se gată de ploae, sau se pregătește o furtună. Dimineața e timpul cel mai potrivit pentru de a săvârși deosebitele lucruri la stupi.

Când, pe lângă toată grijia ai turburat prea tare un stup, încetează de a lucra, închide-l și isprăvește ce 'ți-a mai rămas de lucru cu alt prilej, când albinele vor fi mai blânde, mai domoale.

Întemplantându-se, ca în timpul lucrării să fie omul împuns, se trage la o parte, își scoate acul din rană, pe care o stoarce bine de veninul ce este în ea, și o spală cu apă rece.

Dacă cel împuns este tare aplecat spre umflături, e bine să-și frece rana cu must de tăbac sau de ceapă, cu miere sau cu urină (ud) proaspătă.

Alcum împunsăturile albinelor sânt și de folos, de aceea nu trebuie să se teamă omul așa tare de ele.

r. s.

Îngrijirea vitelor în timp de ger.

Înainte cu vre-o câțiva ani, vitele trebuiau vândute așa zicând pe mai mica, neavând trecere. De un timp încoace însă, ele s'au scumpit, putem zice, din seamă afară. Aceasta se poate zice mai ales despre vitele mari și grase.

Drept aceea, nimic mai potrivit decât să folosim prilejul binevenit și să cântăm a ține vitele în condiții din ce în ce mai priincioase, sporind astfel câștigul, care este scopul ori-cărei întreprinderi economice.

O cerință neapărată este să purtăm grije, nu cumva grajdul, în care ernoăm vitele, să fie prea rece. Osândite fiind să petreacă într'un grajd bântuit de frig, lucru cunoscut, vitele dau înapoi și mănca nutreț aproape îndoit mai mult decât având căldură de ajuns. A ține deci vitele la frig, în grajd sau aiurea, este a cheltui de giaba o mare parte de nutreț. Prin numeroase cercări s'a adevărit, că la temperatura (căldura) de 16° C. se cheltuiește mai puțin nutreț decât la ori-care altă temperatură.

Drept aceea, vitele de îngrășat se vor expune căldurii amintite, însă nu și vitele de prăsilă și de muncă, care s'ar moleși și ar perde din vioiciunea cuvenită, ținute fiind în grajduri, în care domnește o căldură mai mare de 12—14° C.

O altă cerință este să înzestram vitele, cât ține frigul, cu așternut uscat și mult, și să le curățim bărbătește, aplicând țesala și peria zi de zi.

O a treia cerință este să primenim aerul grajdului de repetite-ori. În lipsa de aer proaspăt, care să înlocuească aerul puturos al grajdului, vitele răsuffă cu anevoe și se înădușesc chiar. Când cu înprospătarea aerului va trebui firește să îngrijim, nu cumva curentul (vântul) să se descarce în preajma vitelor. Aceasta se întâmplă când cu deschiderea ușii și mai ales a ferestrelor, care ar fi stând față în față. Cea mai eficientă și practică întocmire este un horn (coș, bucin) de scânduri, înzestrat la capătul din jos cu o ușiță, și mergând în spre coperiș asemenea hoanelor obicinuite. Îngrămădirea aerului stricat și puturos se poate întimpina așa că presărăm făină de ghips cum și înzestrând grajdul cu o podeală (podine, podile) de cărămidă cimentată, care să nu îngăduie urinei (udului) străcurarea în jos.

O a patra cerință este înzestrarea grajdului cu ferestri de sticlă, care să îngăduie luminii intrare liberă.

Purcederea la mulsul vacilor.

Hrana, grija și felul vacii au negreșit o mare înrîurire asupra cătățimii laptelui. Hotărît însă, că purcederea la muls înrîurește și ea destul de tare. Așa fiind, vom înșira în puține cuvinte povețele, care ar trebui îndeplinite întocmai.

1. Mulsul să se facă cât mai în pripă, dacă este să dobândim lapte adevărat gras și mult.

2. Vaca să se mulgă îndeplin, una fiindcă laptele din urmă este cel mai gras, alta fiindcă laptele ce ar fi rămânând nemuls pricinuește inflamații (aprinde) și alte boale de uger, cum și imputinarea adesea grabnică a laptelui.

3. Mulsul să se repetească la același soroc; căci prin schimbarea sorocului vacile se neliniștesc și uneori laptele se scurge el de el.

4. Țițele să se apuce cruciș și curmeziș, așadar' una dinainte și alta dinapoi, de o lătura și de cealaltă. Urmarea este, că ugerul se mișcă deopotrivă și cătățimea laptelui merge sporind. O mare parte a laptelui se plasmuește în cursul mulgerii. În adevăr, chiar și într'un uger altcum foarte mare nu au loc mai mult de 3—4 litre de lapte.

5. Mașinile de muls sunt toate nepotrivite.

6. Țițele să se prindă cu mâna întreagă, apucând și o parte a ugerului și alune-când repede și apăsând în jos. Vrednic de osândit este obiceiul, după care țita se prinde numai între două degete. Urmarea firească este, că laptele se scurge în silă și mulsul pricinuește vacii dureri zadarnice.

7. Vacile și îndeosebi vacile tinere, care se mulg anevoe, să se tracteze cu blândețe. Ele se vor scărpi în spre rădăcina cozii. A le împărtași cu băteii și sudalme este a imputina laptele și a spori răul oare-cum înadins.

8. O cerință neapărată este observarea celei mai mari curățenii.

9. Vacile să se mulgă în cele dintâiu zile după fătat în 3 rânduri, apoi în 2 rânduri pe zi.

10. Pe timpul mulsului să domnească în grajd cea mai mare liniște.

Paiete ca nutreț.

Paiete de grâu alcătuiesc un nutreț mai priincios și încâtva mai nutritor decât cele de săcară. Paiete (tufele) de fasole, mazere și linte sunt mai nutritoare, dar' se mistue mai cu anevoe decât paietele spi-coaselor. O înrîurire stricăcioasă, mai ales asupra cailor, au paiete de mazăre-riche. Din contră, paiete de bob se pot folosi ca nutreț chiar și după-ce s'ar fi înegrit. Paiete de hrișcă (hirișcă) sunt foarte sărace în materii nutritoare și au scăderea, că imputinează laptele vacilor și oilor. Paiete (cotoarele) de rapiță nu se potrivesc decât pe seama oilor; cailor îndopați cu asemenea paie capătă une-ori suspin (colică).

Adăpatul cailor.

Un cal sănătos are trebuință zilnică de 20—30 litre de apă. O cerință neapărată e ca apa să nu fie mai rece de 15° C.; apa rece cășunează îmbolnăvirea uneori primejdioasă a stomacului (rînzii). Drept aceea, cât ține gerul, apa se va da cailor după-ce s'a stempărat în grajd în timp de 12 oare cel puțin.

Nu este potrivit să adăpăm cailor pe când stomacul le este deșert. De cumva setea i-ar împedeca să mănca, n'avem decât să le imbiăm nutreț stropit cu apă sau apătos, d. p. napi (sfecle), morcovi, cartofi (crumpene, baraboi, picioici) ș. c. l. O altă cerință este să nu îngăduim cailor de a bea prea mult dintr'odată. Cea mai priincioasă este apa moale și limpede din părae și riuri.

Scoaterea petelor de petrol.

Pentru a scoate petele de petrol din hârtie, pânză sau alte țesături, am văzut aplicându-se felurite mijloace, dintre care amintim următoarele:

Se așează sub pată o fâșie de hârtie sugătoare, apoi se udă pata cu „benzină“. Deasupra se presară „magnesia“, care și ea se acopere cu hârtie sugătoare, punând drept povară o carte mai mare legată. Cerend trebuința, purcederea se reînnoește.

Alt mijloc: Se pune din jos și deasupra petei, în grosimea cerusei, „magnesia arsă“ sau făină de ghips și apoi un fer de călcat ferbinte. Petrolul se trage în magnesie și hârtia se freacă cu gumă. De cumva nu am fi isbutind de ajuns, n'avem decât să turnăm pe locul oleios câteva picături de țipirig.

Al treilea mijloc: Se presară făină de cartofi, în grosimea unui deget; peste câteva oare, făina se freacă cu îngrijire și apoi se înlătură.

Al patrulea mijloc: Se pune din jos și deasupra petei câteva hârtii sugătoare, trecend apoi cu un fer de călcat, bine înferbentat, de mai multe-ori. Când cu scoaterea petelor din podeală (podină, podile), hârtiile sugătoare se pun deasupra și umblatul cu ferul se repetește.

Contra degerăturilor.

Între multele leacuri ce se aplică contra degerăturilor se numără alifia gătită din var ars și untdelemn de masline. Seara, înainte de culcare, se ia din alifia amintită și se unge pe degerătură, care se leagă apoi într'o pânză curată de in.

Contra lampelor fumătoare.

Cel mai nimerit mijloc de a împedeca ca lampete să nu fumege, este înmuierea feștilor (fîtilului) în oțet tare. După înmuiere, feștilor se uscă bine și apoi se pune în mașina lampetei.

Știri economice.

Plantele și animalele agricole în România. După o dare de seamă tipărită în „*Curierul Financiar*” din București, întinderea sâmenturilor și a fânătelor din România în anii 1889, 1890 și 1891 a fost precum urmează:

	1889 hectare	1890 hectare	1891 hectare
Grâu	1,339.928	1,500.689	1,512.582
Orz	511.512	518.065	525.900
Ovăs	195.820	178.517	1,184.940
Săcară	171.765	167.109	121.913
Hrișcă	3.684	2.731	1.747
Cucuruz (porumb, păpușoiu)	1,775.096	1,780.516	1,093.392
Alte plante	102.166	103.470	102.679
Suma	5,120.771	4,261.097	4,173.162

Recoltele au fost:

	1889 hectare	1890 hectare	1891 hectare
Mazăre, fasole și linte	80.878	71.071	64.721
Cartofi	10.435	11.100	11.844
Sfeclă de zahăr	—	—	1.382
Vii	146.097	145.706	159.589
Rapiță	44.472	118.540	183.451
In și cânepă	54.750	73.876	81.697
Tăbăc (tutun)	7.809	4.699	4.376
Fânate măestrite	16.579	20.522	19.533
Fânate îndatinate	423.412	442.804	495.379

Animale domestice au fost în anul 1890: 591.962 cai, 6460 asini (măgari) și catrivi, 2,520.380 bovine, 5,002.390 oi, 209.990 capre și 926.124 râmători.

Sămenturile înșirate mai sus au dat:

	1889 hectolitru	1890 hectolitru	1891 hectolitru
Grâu	17,619.661	18,904.250	16,095.952
Orz	5,551.125	5,820.916	7,811.854
Ovăs	2,317.330	2,672.132	2,718.720
Săcară	2,026.670	1,665.109	1,368.259
Hrișcă	32.227	23.274	20.227
Cucuruz (porumb, păpușoiu)	27,448.147	21,860.338	21,137.381
Alte plante	535.031	340.851	812.766
Vin	3,075.585	3,081.182	3,557.490
Rapiță	235.223	1,239.611	1,203.215
In și cânepă	316.874	427.073	351.533
Mazăre, fasole și linte	30,954.483	23,030.391	30,053.712
Cartofi	59,260.446	42,024.586	44,631.969
Napi (sfeclă de zahăr)	—	—	22,757.800
Tăbăc (tutun)	5,495.371	2,566.501	3,077.606
Fân măestrit	21,750.325	36,362.193	37,104.486
Fân îndatinate	617,002.562	775,036.196	792,455.448

Puterea copiilor noul-născuți. Se știe, că una din însușirile cele mai însemnate la maimuțele de toate soiurile, este destoinicia de a se ține atârnat cu mâinile. Această însușire nu se află numai la maimuțele vîrstnice, cele noul-născute o au deasemenea; când o maimuță fuge, sărind din ramură în ramură, ea nu se ocupă de puil ei, care știe să se acățe de coada masei și nu cade nici-odată.

Dl Louis Robinson a voit să afle, nu cumva copiii au și ei asemenea însușire. El a examinat în această privință vre-o șezeci de copii mai mici decât o lună, la cea mai mare parte din ei, chiar dela cele dintâiu oare după nașterea lor, el a găsit, că copilul poate să se țină atârnat cu mâinile de un deget al omului în vîrstă sau de o nuelușe de aceeași grosime, în timp de 10 secunde cel puțin. Numai doi copii din cei șezeci, cu care a făcut cercarea, n'au fost în stare să se țină atârnați.

În 12 cazuri la noul-născuți de o oară, atârnamea a ținut $\frac{1}{2}$ de minut și în trei cazuri dela $1\frac{1}{2}$ —2 minute și 35 secunde. Într'un alt caz Robinson a văzut un copil care, după-ce a stat zece secunde atârnat cu mîna dreaptă, schimbând această mîna și atârnamea-se cu cea stîngă timp de 5 secunde.

Recolta României în anul 1893.

Ministerul român de agricultură și domenii a publicat deunăzi o dare de seamă despre recolta României în anul 1893. Resultatul este pe scurt următorul:

	Suprafața în hectare	Recolta pe 1 hectar	Recolta totală în hectolitru
Grâu	1,284.900	16.49	21,184.350
Săcară	143.001	18.88	2,714.300
Orz	591.860	21.23	12,561.680
Ovăs	248.480	21.66	5,383.140
Rapiță	18.699	11.72	217.800

Prisosul în grâu este socotit cu 9—10 milioane hectolitru și în orz cu 4—5 milioane hectolitru.

Cei mai mari fumători. Eschimoșii, adecă oamenii, care trăesc aproape toată viața lor în mijlocul gheturilor, înspre mează-noapte, se închină din seamă afară tăbacului (tutunului), pe care și-l agonisesc când și când dela călătorii americani ajunși în țeara lor ghețoasă. Toți bărbații, femeile și copiii țin într'una în gură țigări uriașe, al căror suc îl înghit cu deosebită plăcere. Pentru-ca această plăcere să țină mult, ei amestecă în tăbăc foi uscate de răchită și peri smulși din blanele animalelor ce le servesc ca îmbrăcăminte. Ei fumează aceste țigări uriașe în câte 4—5 trăgături. Acei care fumează cu pipa (Inleaua) păstrează scrumul, pe care îl mănâncă apoi cu mare tihnă.

Gerul în Rusia. Ziarele spun, că în Rusia și mai cu seamă în șesurile de mează-zi s'a lăsat un ger cumplit. La Petersburg, capitala Rusiei, a început să se încălzească sobele publice de prin piețe, precum și odăile anume clădite pentru aceasta.

În împrejurimile Moscvei a căzut zăpadă în mare cătățime. Pe drumul Moscvei, la o depărtare de 5 kilometri, s'au găsit 5 oameni morți. Ei muriseră de ger și erau îngropați în zăpadă. Asemenea nenorociri se vestesc și de prin guvernamentele Kazan, Varșovia, Riga ș. c. l. Populația de jos e bătută afară de aceea și de foamete și boale lipicioase. Holera mai cu seamă a început din nou, mai ales la Odesa și în împrejurimi.

Licurici americani. Pe insula (ostrovul) Cuba și în alte ținuturi americane se află un fel de licurici, cu numele Cocuyo, care luminează așa de tare de omul poate ceti. Dacă se scaldă adese-ori și li-se dă ca nutreț trestie de zahăr, aceste insecte (gânganii) licuritoare pot fi ținute în colivii câte 3 luni și mai bine.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 62. Am cetit în niște numeri din prețuita „*Foia Poporului*” câțiva articoli despre stupăritul rațional. Fiind și eu foarte pasionat de a avê stupi și a manipula cu ei în coșnițe mobile, Vă rog să binevoiți a-mi da în „*Foia Poporului*” următoarele îndrumări:

1. Care sînt măsurile din lăuntru ale coșniței mobile?
2. E potrivit a face coșnițe duble, triple și c. l.?
3. Care sînt măsurile coșnițelor pentru matcele de rezervă?
4. Care e cel mai practic manual de stupărit?

D. Glodean.

Răspuns. Coșnița Berlepsch-Grand, care e socotită între cele mai practice coșnițe mobile, are următoarele măsuri interne: înălțimea 62 cm. și 7 mm., lărgimea 25 cm. și

dela ușe pân' în fundul ei, adecă partea din spre urdiniș, 42 cm.

Pentru un stupar începător nu e potrivit a-și face coșnițe duble, triple și c. l. Cu cât coșnița e mai simplă, cu atât manipulara în ea e mai ușoară.

Coșnița pentru prăsirea de matce de rezervă are lărgimea de 53 cm. și e despărțită prin un părete perpendicular, făcut din scândură, a cărei grosime să fie de 3 cm., astfel că fiecare despărțământ, adecă cel drept și cel stîng, sînt de câte 25 cm. în lărgime. Înălțimea internă a acestor coșnițe este de 43 cm. și 1 mm. Fiecare din aceste despărțăminte e despărțit chiar la mijloc prin scânduri așezate orizontal în rostouri pentru-ca să fie mobile; ear' aceste scânduri sînt înzestrate cu „gratia lui Hanemann”. În modul acesta coșnița pentru matcele de rezervă are patru despărțăminte, pentru 4 roi de rezervă.

Cea mai bună carte de stupărit în limba română este după părerea noastră: „*Curs de stupărit*” de Augustin Degan, învățător dirigent grănițaresc și se poate procura dela dl A. P. Bunea, secretar al comitetului școalelor grănițerești, strada Urezului nr. 6 în Sibiu cu 35 cr. exemplarul.

În acest manual află date mai amănunte și cu privire la coșnițe.

Totuși o coșniță de model și măcar o mașină pentru încheierea părănelor sînt pentru începători neapărate.

Cea dintâiu coșniță fiind rău făcută, e temere, că așa vor fi și celelalte și nu e lucru mai urfios în stupărit decăt a lucra cu coșnițe, a căror măsuri sînt greșite și în care părănele se mișcă cu anevoe. r. s.

Întrebarea 63: Vă rog să-mi împărtășiți, unde și dela cine aș pute cumpăra pe seama pieilor o vâpșea neagră, care să dea un luci trainic, fără de a înăsprî fața pieilor? De cumva nu 'mi-ați pute împărtăși numele vâpșelii, vă rog să-mi recomandați o carte despre gătirea pieilor. A. F.

Răspuns. O vâpșeală neagră, care întrunește toate cerințele dorite, este, așa am știricit, „apretura de piele”. Asemenea vâpșeală a avea bună se capătă la „Riemnengenossenschaft” în Sibiu, strada Cisnădiei. Prețuț unei cutii în greutate de 1 chilogram face 1 fl. Pielea, care s'ar fi înroșit și pătât, trebuie unsă mai întăiu cu „negreală de piele” (germ. Lederschwarze), apoi cu apretură. De altcum, cutiile sînt înzestrate cu povețe în scris despre cum și ce.

Întrebarea 64: Unui vițel frumos, cumpărat de curînd, i-s'a făcut în geana unui ochiu un negel, care crește mereu. Rogu-Vă să-mi răspundeți în „*Foia Poporului*”, cum și prin ce aș pute vindeca acest negel fără a vătămă ochiul? S. Seceta, preot.

Răspuns: Despre vindecarea negeilor am fost scris în „*Foia Poporului*” nr.ii 33 și 39 din 1893. În lipsa unei descrieri mai de aproape despre ce fel de negel e vorba, sîntem de părere să cerci cu sânge proaspăt de porumb sau cu lapte de pădăie. De altcum așa numiții negei „cornosi” adesea se despoaie înșiși dela o vreme. Leaurile usturoase, ca d. p. „apa tare” și chiar laptele amintit, trebuie să se aplice cu îngrijire, nu cumva să răsbată și în ochiu. Neisbutind altcum, adresează-te la un veterinar din oraș.

Tirgurile din săptămâna viitoare după c. vechiu.

Luni, 16 Ianuarie: Hodoș, Micăsasa, Zam, Crișul-săsesc, Chirpăr.
Marti, 17 Ianuarie: Sebeșul-săsesc Brețc.
Joi, 20 Ianuarie: Proștea-mare, Teaca, Sân-Georz (I, Bistrița).
Vineri, 21 Ianuarie: Barot, Egerhat, Zabola.
Sâmbătă, 22 Ianuarie: Ghiriș, Geroio-Ditro, Norich, Prejmer, Gilău, Catona, Sinchereag, Băiuța.

Pretul mărfurilor.

Piața din Sibiu Dela 23 Ianuarie n. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 5.40 până 6.—, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.50 până 5.10, secară 70 până 74 chilo fl. 3.30 până 3.70, orz 62 până 66 chilo fl. 3.40 până 3.80, ovės 42 până 48 chilo fl. 2.30 până 2.80 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.40 până 3.80, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 3.50 până 4.—, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.40 până 1.60 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 4.80 până 5.—, mazăre 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.50, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până 9.— fasole 76 până 80 chilo fl. 3.— până 4.—, grâu de păsat 100 chilo fl. 15.— până 15.20, făină nr. — fl. 14.60 făină nr. — fl. 13.20, făină nr. — fl. 10.20 slănină 100 chilo fl. 56.— până 58.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.60 până 2.—, cânepă fl. 35.— până 37.—, lemne de foc uscate m. cub fl. 3.25 până 3.50, spirt p. 100 l. % 54— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 44 până 48 cr., carnea de porc 46 până 50 cr. carnea de berbec — până — cr., ouă 10 cu 25 până 30 cr.

Piața din Blaj. Dela 11 Ian. n. Grâu, hect. fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— secară fl. 3.50 până —, ovės fl. 2.25 până 2.50 cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până — cartofi fl. 1.50 până 2.50, sēmēnță de cânepă fl. 3.— până — fasole fl. — până —, carne de vită chilo 48l până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 10 ouă cu 18 până 20 cr.

Piața din Mediaș, 18 Ianuarie n. Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.25, grâu mestecat fl. 3.70 până fl. 4.—, secară fl. 3.40 până fl. 3.50, cucuruz fl. 3.— până fl. 3.25, ovės fl. 2.30 până fl. 2.50 orz fl. — până —, sēmēnță de cânepă fl. — până fl. — sēmēnță de in fl. — până fl. —, fasole fl.

3.25 până fl. 3.50, mazăre fl. 4.— până fl. 4.50, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. — până fl. —, sēu brut 100 chilo fl. 22.— până fl. 24.—, lumini turnate de sēu fl. 36.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 55 până 60, slănină fl. 3.— până fl. 5, cânepa fl. 31.— până fl. 33 — fēn fl. 2.— până fl. 2.20, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 53.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 40 până — cr., carne de vițel 40 cr. până 48 cr., carne de porc cr. 40 până 44. carnea de oaie — până — cr., ouă 7 cu 20 cr.

Piața din Făgăraș, În 18 Ian. n. Grâu hectolitru fl. 5.40 până 6.50; grâu mestecat fl. 4.90 până 5.20 secară fl. 3.20 până fl. 3.40; orz fl. 2.90 până fl. 3.10; ovės fl. 2.40 până fl. 2.70; cucuruz fl. 3.— până fl. 3.80; mazăre fl. 8.— până fl. 9.— fasole fl. 3.50 până fl. 4.50; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmēnță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.— până 1.40; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sēu urnate fl. 41.— până fl. 42, unsoare de porc 100 chl. fl. 60.— până fl. 62.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 24.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.— până fl. 2.50 carne de vită chilo 46 cr.; carnea de vițel 38 până 40 cr.; carnea de porc — până 40.—; carnea de oaie — până 28 —; ouă 4 cu 10 cr

Piața din Brașov, În 20 Ian. n. Grâu frumos hect. fl. 6.20, de mijloc fl. 5.60, mai slab fl. 5.—, grâu mestecat fl. 4.—, secară frumoasă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slabă —, orz frumos fl. 4.30, de mijloc 4.—, ovės frumos fl. 2.50, de mijloc —, cucuruz fl. —, mălaiu fl. 3.40, mazăre fl. 5.40, linte fl. 12.—, fasole fl. 3.50, sēmēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. —.90, carne de vită p. chilo 46—52 cr. carne de porc 48 cr., ouă 7 cu 20 cr.

Tirgul de râmători în Steinbruch. În 19 August v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 47.— cr. până 43.— cr., ungurești grei tineri 50.— cr. până 56.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 50.— cr., ușori 48.— cr. până 49.— cr., marfă țerănescă grea 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 44.— cr. până 44.1/2 cr., ușoară 43.— cr. până 48.— cr., românești, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci grei 47.— cr. până 48.— cr., transito de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., transito ușori 45.— cr. până 46.— cr.

Cursul pieții din Sibiu.

Din 23 Ianuarie st. n. 1894.
 Hârtie-monetă română . . . Cump. 9.10 Venz. 9.78
 Lire turcești 11.05 " 11.15
 Imperiali " 10.05 " 10.21
 Ruble rusești " 1.30 " 1.32

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 22 Ianuarie n. 1894.

Sēminte	Calitatea per Hect.	Prețul socotit d. 100 chigr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	—	—
Grâu dela Tisa	75	—	—
Grâu de Pesta	75	—	—
Grâu de Alba-regală	75	—	—
Grâu de Bácska	75	—	—
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Secară	70—72	5.60	5.80
Orz de nutreț	60—62	6.10	6.50
Orz de vinars	62—64	6.65	7.50
Orz de bere	64—66	7.40	9.25
Ovės	39—41	—	—
Cucuruz bănățenesc	75	6.70	7.40
Cucuruz de alt soi	73	4.24	4.50
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.60
Luțernă ungurească	—	58.—	65.—
Luțernă franceză	—	65.—	72.—
Luțernă roșie	—	65.—	73.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	36.—	36.50
Oleu de in	—	—	—
Unsoare de porc de Pesta	—	53.—	53.50
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slănină svēntată	—	—	—
Slănină afumată	—	50.—	51.—
Sēu	—	36.—	37.—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	—	—
Ceară de Rosenau	—	—	—
Spirt brut	—	15.25	16.50
Drojdițe de spirt	—	18.19	19.50

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 22 Ianuarie n. 1894.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	5.90	5.84
Napoleonul	9.12	9.65 ¹
100 mărci germane imp.	6.25	60.30 ⁵
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	117.60	117.30
Renta de hârtie ung. de 5%	—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	122.50	126.90
Bonuri (obligații) rurale ung.	95.—	95.—
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	98.—	—
Obligațiile pt. despăgubirea regalilor	100.27	—
Împrumut cu premiu ung.	148.50	142.—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	141.50	141.75
Losurile aust. din 1860	160.—	161.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

Bursa din București.

Din 22 Ianuarie n. 1894.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	158.—
Renta română amortisabilă	5 "	06.1/3
Renta română amortisabilă	5 "	—
Renta rom. (Rurale convertite)	6 "	—
Oblig. C. F. Române	6 "	102.—
Oblig. C. F. Române	4 "	—
Creditul fonciar rural	7 "	104.50
Creditul fonciar rural	5 "	90.1/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
V. N.		
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

Călințarul săptămânii.

Zilele	Călințarul vechiu	Călinț. nou	Soarele
	Dum. 29 d Ros. a leqroș, gl. 2 sf. 3.	rēs.	ap.
Dum.	16 Înch. lanț. Ap. Petru	28 Carol m.	7 47 4 42
Luni	17 + C. P. Antonic c. m	29 Franc. S.	7 46 4 43
Marti	18 P. P. Atan și Chiril	30 Martina	7 44 4 45
Merc.	19 C. Macarie Egipt.	31 Retru Nol.	7 42 4 47
Joi	20 + C. M. P. Eutimie	1 Feb. Ignat	7 40 4 49
Vineri	21 Cuv. Păr. Maxim	3 (+) Int. D.	7 39 4 51
Sâmb.	22 S. Ap. Timoteiu	3 Blasiu	7 37 4 52

„ARDELEANA“
 institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[156] 1—26

- a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abdicere cu 5%;
- b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 1/2% și
- c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de cătră biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectua și prin postă.

Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Direcțiunea.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 Medic român în Sibiu.

Dr. Ilie Beu

ordinează între 11—12 oare a. merid.

Strada Măcelarilor nr. 43.

[2856] 2—2

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trei învățacei

se primesc în franzelăria lui

Stefan Moga

Sibiu, [206] 1—3

strada Bahngasse.

BETIA

se vindecă prin **Antibetin**, întrebuițat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri. *Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. 1 dosă costă **2 fl. 20 cr.**, 1 dosă dublă pentru morbul învechit, **4 fl. 40 cr.** trimițându-se suma din urma și se trimite franco în toate țerile. Se capătă la farmacia „La Vultur“, Lugoj, nr. 308, Bănat. [2229] 13—20

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“
 ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[159] 1—26

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobiliile etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc		Sume asigurate pe viață	
în a. 1869—1889	fl. 753,907.07	în a. 1869—1889	fl. 604,695.42
în a. 1890	„ 59,643.77	în a. 1890	„ 44,195.08
în a. 1891	„ 51,752.38	în a. 1891	„ 48,316.91
în a. 1892	„ 48,911.78	în a. 1892	„ 57,791.88
Suma fl. 914,215.—		Suma fl. 754,999.29	

1,669.214 fl. 29 cr.

Conform bilanțului pentru 1892 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **686.795 fl. 44 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisanădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Recunoscut ca cel mai bun și mai sănătos

adaus
la cafeaua de boane.

Se găsește pretutindenea.

Recomandat de autorități medicale

pe seama
femeilor, copiilor, care sufer de stomac etc.

$\frac{1}{2}$ chilo 25 cr. (50 bani).

Indispensabil pentru fiecare gospodărie și fiecare beutor de cafea e

CAFEAUA KNEIPP-MALZ-KATHREINER

cu gustul cafelei în boane.

Important pentru fiecare femeie casnică și mamă.

Sănătatea și bunăstarea familiei se găsesc mai ales în mâinile femeii și mamei! Cătră ele se adresează dar' introducerea „Cafelei Kneipp-Malz-Kathrein“. Ea e cea mai bună, singurul, firescul și sănătosul adaus la cafeaua în boane. Nici unei femei nu fi mai este îngăduit să rămână nepăsătoare în fața acestei cestiuni. Ea e de o eminentă importanță pentru sănătate și gospodărie! Pentru întâia-ora se oferă un product indigen, o adevărată cafea sănătoasă și cafea pentru familie! Gustoasă, sănătoasă și nutritoare dela sine, „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ ca adaus păstrează cafelei în boane plăcuta ei aromă. A se începe cu un adaus de a treia parte și se poate indica adausul, după plăcere, până la jumătate și peste aceasta! Așadar' câtă economisire în asemănare cu surrogatele folosite până acum, care singure sunt cu neputință de gustat și pe lângă aceasta în cele mai multe cazuri sunt vătămătoare sănătății și în tot cazul numai mijloace de colorare. Că și cafeaua în boane, beută neamestecată e „otravă“ și are ca urmări boale de stomac și de nervi, inclinarea spre apoplexie, tremurarea mânilor etc. — știe fiecare gospodăreasă! Prin urmare cât de binevenit trebuie să-i fie un adaus, care pe lângă avantajile amintite, înlătură și efectele vătămătoare sănătății ale cafelei în boane! Succesul fără păreche în un timp atât de scurt dela introducerea ei, e cea mai strălucită dovadă în favorul ei! „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ se mai fabrică acum atât de excelent încât nu se simte nevoia unei amestecări mesteșugite și ea se macină și se toarnă simplu împreună cu cafeaua în boane și poate fi gătită în toate felurile până acum obicinuite. Pentru bolnavi și pentru persoanele slăbite, anume pentru copii absolut nu mai există un mijloc de hrană mai excelent ca Cafeaua-Malz, care se macină, se ferbe 5 minute, se strecoară și se amestecă cu miere (ori zăhar) și cu lapte. E cestiune de conștiință pentru fiecare mamă a încerca aceasta; ea și copiii nu o vor mai părăsi!

[2996] 1—11

NB. Pentru a se feri de imitații, la cumpărare să se iee seama la numele

Kathreiner

Marfa dată deschis sau în pachete socotite cu înșelăciune să se refuze necondiționat.